

forinden man gik i Fællesudvalg. Man har ikke tidligere set en Minister først tilraade Fællesudvalg, og efter at der har vist sig Udsigt til at opnaa Overenskomst der, vende tilbage til Standpunktet før man gik til Fællesudvalg. Da Ministeren besluttede sig til det, vidste han allerede, at Loven vilde falde bort; han arbejdede i alt Fald, saa godt han kunde for, at det kunde ske, og han kunde derfor i Virkeligheden godt have begyndt at forberede sig paa at komme med et Lovforslag, der kunde have givet Lovgivningsmagten, hvad Lovgivningsmagten tilkommer. Det har den højtærede Minister ikke gjort. Selv om Menighedsraadslovens Bortfalden var kommen bag paa den højtærede Minister, vilde der endda have været Tid nok til at komme med et Lovforslag, der indtil videre gav ham Bemyndigelse til at ordne de forskellige Ting, han mente det var nødvendigt at faa ordnede. Men jeg tror ikke, det kunde være Ministeren ubekendt, hvad der vilde komme ud af en saadan Fremgangsmaade som den, han anvendte. Hvis det har været ham ganske ubekendt, hvad der kunde komme ud deraf, maa han have handlet i højeste Grad i Uvidenhed om, hvilke Regler der gælder her paa Rigsdagen.

Altsaa, det, der er foretaget, kan paa ingen Maade forsvares ved at henvise til Midlertidigheden og til, at det var paa-trængende nødvendigt. Den Slags Henvisninger have vi haft nok af. Det kan heller ikke forsvares ved, at der ikke har været Tid. Ministeren kunde allerede inden Jul have anmeldt Lovforslaget, kunde i Julen have udarbejdet et, der gav ham den fornødne Bemyndigelse, og da Tiden var overordentlig kort, kunde Rigsdagen være sammenkaldt tidligere, end den er bleven det. Der var altsaa Veje nok at gaa, men man har ikke forsøgt nogen af dem uden den Vej at udstede Cirkulærer, dem, Ministerens Venner og Meningsfæller juble over som saa udmærkede, at de mene, de ere meget bedre end nogen Lov.

Jeg kan ikke vide, hvilke Fornemmelser disse Ministerens Venner have nu ved at høre den højtærede Minister selv reducere disse Cirkulærer til slet ingenting. Det er ganske betegnende, hvad den højtærede Minister har udtalt om Cirkulæret med Hensyn til Fremførelsen af Menighedens Ønsker for Ministeren i Anledning af Præsteembeders Besættelse. Ministeren gjorde sig overordentlig Flid for at vise os, at dette Cirkulære betød aldeles intet. Det kunde ikke være noget Indgreb i

Grundloven, da der ingenting er i det. Det kunde ikke betyde et Indgreb i Lovgivningsmagtens Rettigheder, thi der var jo i Virkeligheden slet ikke sagt noget, paastod Ministeren, i Cirkulæret om at anvende just denne Fremgangsmaade; der kunde ogsaa anvendes en ganske anden end den, han havde skitseret i Cirkulæret. Og kan der anvendes en anden, kan der vel ogsaa anvendes en tredje, fjerde og femte, antager jeg efter Ministerens Mening. Det Cirkulære er altsaa i endnu højere Grad end Cirkulæret af 24. September 1856 en Afhandling og intet andet, en Afhandling om, hvorledes Menighedernes Ønsker kunne fremsættes for Ministeren. Den højtærede Minister søgte netop at vise, hvor meget Hensyn han havde taget til Lovgivningsmagten og til Grundloven netop derved, at han aldeles ikke havde givet Menighederne noget i dette Cirkulære. Han paaviste stærkt, hvorledes Menighederne slet ingen Ret havde faaet ved Cirkulæret, hvorledes han heller ikke var bunden ved dette. Ministeren er ikke bunden, Menighederne have intet faaet, og derfor er det et Cirkulære, der ikke har gjort noget som helst Indgreb i noget som helst.

Den højtærede Minister søgte at stille op en Modsætning mellem sig og mig i saa Henseende, idet han henviste til Cirkulæret af 6. Februar 1904 om Menighedsraadenes Adgang til at medvirke ved Præsteembeders Besættelse. Han sagde, at dette Cirkulære, som jeg havde udstedt som Kultusminister i 1904, havde aldeles ikke givet nogen Ret for Menighederne. Det havde jeg selv indrømmet oppe i Landstinget, at Ordet „kan“, som staar i Loven af 1903, ikke giver Menighederne nogen Ret. Ja, det er sandt, det har jeg indrømmet i Landstinget, og det har jeg ogsaa holdt paa. Men Ordet „kan“ i Menighedsraadsloven af 15. Maj 1903 giver Ministeren en Bemyndigelse, og det var ogsaa indrømmet fra alle Sider, at Ministeren fik en Bemyndigelse. Det er denne Bemyndigelse, jeg i Henhold til Loven har benyttet, og som jeg har udpenslet i Cirkulæret af 6. Februar 1904. Der var givet Ministeren en Bemyndigelse til at høre Menighedsraadene, og Menighedsraadene ere blevne hørte. Jeg har heller ikke nogen Sinde paastaaet, at det gav Menighedsraadene en Ret, og derfor var det mig om at gøre, at vi, da vi skulde revidere Loven, gik over fra den Bemyndigelse, som Ministeren havde, til en Ret for Menighedsraadene, at man fik Ordet „kan“